

**MƏKTƏBƏQƏDƏR TƏHSİL VƏ TƏRBIYƏ
ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ И ВОСПИТАНИЕ
PRESCHOOL EDUCATION AND UPBRINGING**

UOT 373.2.

Şərafət Aram qızı Baxışova

*Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin
Məktəbəqədər təhsilin pedaqogikası kafedrasının dosenti,
pedaqogika elmləri doktoru
<https://orcid=0000-0002-7848-2068>
[https://doi.org/10.69682/azrt.2024.91\(2\).56-60](https://doi.org/10.69682/azrt.2024.91(2).56-60)*

MƏKTƏBƏQƏDƏR PEDAQOGİKANIN AKTUAL PROBLEMLƏRİ

Шарафат Арам гызы Бахышева

*доцент кафедры педагогики дошкольного образования Азербайджанского Государственного
Педагогического Университета,
доктор педагогических наук*

AKTUALNYYE PROBLEMY DOŠKOLNOY PEDAGOGIKI

Sharafat Aram Bakhishova

*associate professor of the department of Pedagogy of Preschool education at the
Azerbaijan State Pedagogical University,
doctor of sciences in pedagogy*

ACTUAL PROBLEMS OF PRESCHOOL PEDAGOGY

Xülasə. Məktəbəqədər pedaqogika zəngin inkişaf tarixinə malikdir: 20-ci əsrdə çoxlu fundamental və tətbiqi problemlər öyrənilmiş, tədqiq edilmişdir. Çoxsaylı nəzəri, eksperimental və tətbiqi tədqiqatlar məktəbəqədər pedaqogikanın nəzəri əsaslarını formalaşdırmağa, məktəbəqədər yaşlı uşaqların tərbiyəsi və inkişafının öyrənilməsi metod və texnologiyalarını əsaslandırmağa imkan vermişdir. Bununla belə, hələ də bir sıra aktual problemlər və tədqiqat üçün perspektivli istiqamətlər mövcuddur. Onların yaranmasının əsas səbəbləri əsasən ictimai həyatın siyasi, iqtisadi və digər sahələrində baş verən dəyişikliklərdir. Yeni sosial-iqtisadi şəraitə keçid məktəbəqədər təhsil sisteminə yeni baxışı, uşaqlıq dövrünün xüsusiyyətlərini və uşağın sosial münasibətlər sistemindəki mövqeyini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirir.

Məktəbəqədər pedaqogikanın inkişafı uşaqların təlim və tərbiyəsi üçün yeni texnologiyaların, müasir həyat şəraiti üçün məqbul olan və məktəbəqədər təhsil təcrübəsini zənginləşdirə bilən konsepsiyaların daha da inkişaf etdirilməsi zərurətini tələb edir.

Açar sözlər: *Məktəbəqədər pedaqogika, perspektiv istiqamətlər, prioritetlər, inkişaf, məktəbəqədər təhsil, səriştəlilik.*

Резюме. Дошкольная педагогика имеет богатую историю развития: в XX веке было изучено и исследовано большое количество фундаментальных и прикладных проблем. Многочисленные теоретические, экспериментальные и прикладные исследования позволили сформировать теоретические основы дошкольной педагогики, обосновать методы и технологии исследования обучения и развития детей дошкольного возраста. Однако существует еще ряд актуальных проблем и перспективных направлений исследований. Основными причинами их возникновения являются главным образом изменения в политической, экономической и других сферах общественной жизни. Переход к новым социально-экономическим условиям существенно меняет новый взгляд на систему дошкольного образования, особенности детства и положение ребенка в системе общественных отношений.

Развитие дошкольной педагогики требует необходимости дальнейшей разработки новых технологий обучения и воспитания детей, концепций, приемлемых для современных условий жизни и способных обогатить опыт дошкольного образования.

Ключевые слова: Дошкольная педагогика, приоритеты перспективных направлений, развитие, дошкольное образование, компетентность

Summary. Preschool pedagogy has a rich history of development: in the 20 th century, a large number of fundamental and applied problems were studied and investigated. Numerous theoretical, experimental and applied researches have made it possible to form the theoretical foundations of preschool pedagogy, to justify the methods and technologies of studying the education and development of children in the preschool age. However, there are still a number of current problems and promising directions for research. The main reasons for their emergence are mainly changes in the political, economic and other spheres of social life. The transition to new socio-economic conditions significantly changes the new view of the preschool education system, the characteristics of childhood and the child's position in the system of social relations.

The development of preschool pedagogy requires the need to further develop new technologies for training and education of children, concepts that are acceptable for modern life conditions and can enrich the experience of preschool education.

Key words: preschool pedagogy, promising directions priorities, the development, preschool education, competency

Məktəbəqədər pedaqogika – uşaqların doğulduğu andan məktəbə qəbuluna qədər uşaqların inkişaf xüsusiyyətlərini və qanunauyğunluqlarını öyrənən, həmçinin məktəbəqədər təhsil müəssisələrində təlim-tərbiyənin üsullarını, vasitələrini işləyib hazırlayan və həyata keçirən elmdir.

Məktəbəqədər pedaqogikanın əsas vəzifəsi uşağın həyatının bütün sahələrində onun ahəngdar inkişafını təmin etməkdir: fiziki, əqli, emosional, sosial və intellektual. Məktəbəqədər pedaqogika həm də uşaqların müstəqillik, sosiallaşma, yaradıcı təfəkkür və ünsiyyət bacarıqlarının inkişafına yönəlib. Məktəbəqədər pedaqogika sonrakı təhsilin əsasını təşkil edir və uşağın şəxsiyyətinin formalaşmasına təsir göstərir.

Məktəbəqədər pedaqogikanın inkişafı, müasir həyat şəraiti üçün məqbul olan və öz növbəsində məktəbəqədər təhsil təcrübəsini zənginləşdirəcək konsepsiyaların, uşaqların təlim və tərbiyəsi üçün yeni texnologiyaların daha da inkişaf etdirilməsi ehtiyacını tələb edir. Məktəbəqədər təhsil sistemində baş verən müasir proseslər müxtəlifdir və mühüm vəzifələrin həllinə yönəldilmişdir.

Məktəbəqədər sahə üzrə aparılan tədqiqatlar məktəbəqədər pedaqogikanın nəzəri əsaslarını formalaşdırmağa, məktəbəqədər yaşlı uşaqların təlim-tərbiyəsi və inkişafının öyrənilməsinin metod və texnologiyalarını əsaslandırmağa imkan vermişdir. Lakin bununla belə, hələ də bir sıra aktual problemlər və tədqiqat üçün perspektivli istiqamətlər mövcuddur. Onların yaranmasının əsas

səbəbləri əsasən ictimai həyatın siyasi, iqtisadi və digər sahələrində baş verən dəyişikliklərdir.

Məktəbəqədər pedaqogika məktəbəqədər təhsil müəssisələrində pedaqoji prosesin səmərəli qurulması üçün müxtəlif problemləri araşdırır, tədqiq edir. Araşdırılan bu problemlər məktəbəqədər təhsilin bütün sahələrini – təlim-tərbiyə, pedaqoji ünsiyyət, ailə ilə əməkdaşlıq, məktəbəqədər müəssisənin idarəedilməsi, ona rəhbərlik və s. məsələləri əhatə edir. Onun həll etdiyi konkret vəzifələri nəzərdən keçirək:

1. Böyüməkdə olan gələcək nəslin əsil İnsan kimi formalaşdırılması, hərtərəfli inkişaf etdirilməsi və cəmiyyət üçün kreativ düşüncəyə malik vətəndaş hazırlanmasında məktəbəqədər təhsilin məzmununun müasir tələblər səviyyəsində yenidən işlənilməsi və bu əsasda şəxsiyyət hazırlığını modelləşdirmək.

2. Yetişməkdə olan gələcək nəsil üçün zəruri olan bilik, bacarıq və vərdislərin uşaqlar tərəfindən şüurlu və dərinlən dərk edilərək tətbiqinin səmərəli yollarını müəyyənləşdirmək.

3. Məktəbəqədər təhsildə təlimin səmərəli formalarını, onların imkanlarını, təşkili qaydalarını, uşaqların müstəqil qərar qəbul etməsi, fikir söyləməsi, sərbəst düşüncəyə malik olmasının inkişaf etdirilməsi yollarını tədqiq etmək.

4. Uşaqların təlim-tərbiyəsi prosesinin mahiyyətini, məzmun, vasitə, üsul və formalarını müəyyənləşdirmək əsasında məktəbəqədər təhsilin məzmununu təkmilləşdirmək.

5. Səriştəli və peşəkar tərbiyəçi-müəllimin modelini işləyib hazırlamaq.

6. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinə rəhbərlik məsələlərini öyrənmək, idarəetmə strukturlarının optimal forma və metodlarını müəyyənləşdirmək.

7. Məktəbəqədər təhsil ilə bağlı aktual problemlərin həll edilməsi.

Beləliklə, belə nəticə hasil olur ki, məktəbəqədər pedaqogika qarşısında duran problemlərin araşdırılması məktəbəqədər təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə və dünya təhsil sistemində inteqrasiyasına imkan verəcəkdir.

Məktəbəqədər pedaqogikanın bir elm kimi formalaşması və inkişafı konsepsiyaların, məktəbəqədər və ailə şəraitində uşaqlarla işləmək üçün yeni texnologiyaların və məktəbəqədər təhsil təcrübəsini zənginləşdirən metodik tövsiyələrin işlənilməsi hazırlanması ehtiyacı ilə əlaqələndirilir.

Məktəbəqədər pedaqogikanın kateqoriyalarına pedaqoji proses, tərbiyə, təlim, öyrənmə, şəxsiyyətin inkişafı və s. daxildir. Onların mahiyyətini qısaca nəzərdən keçirək.

Professor N. Kazımova [3] görə, pedaqoji proses cəmiyyətin yaranması və inkişafı ilə birlikdə yaranmış və inkişaf etmişdir. Pedaqoji proses vahiddir və onun tərkib hissələri olan təlim, tərbiyə də vahid qanunlar əsasında həyata keçirilir. İndiyə kimi təlim və tərbiyə üçün ayrı-ayrılıqda təsnif olunan qanunlar heç də parçalanmış halda mövcud deyil, pedaqoji prosesin vahid qanunlarıdır.

Uşaq şəxsiyyətinin formalaşması üçün təhsildə demokratikləşdirmə və humanistləşdirmə əsas şərtlərdən ibarətdir. Bunun əsas mahiyyətini isə təlim-tərbiyə işində qurucu, yaradıcı və dəyişdirici pedaqoji və sosial-mədəni əhəmiyyət daşıyan prinsiplər, başqa sözlə desək, düzgün səviyyəli aparılan pedaqoji proses təşkil edir.

Pedaqoji proses dinamik sistem kimi öz quruluşuna və quruluş elementlərinə (komponentlərə) malikdir. Onlardan məqsəd, məzmun, fəaliyyət və nəticə elementlərini (komponentlərini) göstərmək olar. Məqsəd komponenti pedaqoji prosesin məqsəd və vəzifələrini, məzmun komponenti ümumi məqsəddən, habelə konkret vəzifədən tələb olunan mənanı, fəaliyyət komponenti müəllim və şagirdlərin əməkdaşlığını və qarşılıqlı təsiri, prosesin təşkili və idarə olunmasını, nəhayət, nəticə komponenti qarşıya qo-

yulan məqsəd və vəzifələrin nəticələrini və onların səmərəliliyini əks etdirir"[2].

İnsanın sosiallaşdırılmasında tərbiyə mühüm yer tutur. Tərbiyə pedaqogikanın əsas amillərindən biridir. Tərbiyə şüurlu insan cəmiyyəti yarandığı gündən mövcud olmuşdur. Professor Əliheydər Həşimov yazır ki, tərbiyənin tarixi insan cəmiyyətinin tarixi qədər qədimdir. İnsan cəmiyyətinin inkişafı tarixində elə bir dövr olmamışdır ki, orada yaşlı nəslin nümayəndələri gənc nəslin tərbiyəsi qayğısına qalmamış olsun. Lakin müxtəlif zamanlarda, müxtəlif inkişaf mərhələlərində tərbiyənin mahiyyəti, xarakteri və uşaqlara aşılması yolları eyni səviyyədə olmamışdır. Ən qədim zamanlarda tərbiyə işi sadə, tərbiyə məsələləri üzrə bilik, bacarıq və baxışlar məhdud olmuşdur... Zaman keçdikcə insanların biliyi və həyat təcrübəsi artır, dünya-görüşü genişləndirdi. Tərbiyə sahəsindəki təcrübə və biliklər də artır, zənginləşirdi. Onu sələflərdən xələflərə vermək işi xüsusi ustalığ, qayda-qanun, adət və ənənə tələb edirdi.

Təhsilin və tərbiyənin milli zəmində yeniləşdirilməsi üçün gənc nəslin mənəvi sağlamlığına, milli dəyərlər əsasında tərbiyə olunmasına, daxilən təmizlənməsinə diqqət artırılmalıdır. Müasir mərhələdə təhsilin məzmununu milli psixologiyanın, milli tərbiyənin, milli mədəniyyətin əsasında yaratmaq mümkündür. Uşaqların düzgün tərbiyə edilməsi onlarda dəyərli insani keyfiyyətlərin yaranmasına gətirib çıxarır. Bizim vəzifəmiz imanlı, mənəvi dəyərlərinə bağlı, vətənpərvər bir nəsil yetişdirməkdir. Çünki iman, namusu, canı və malı mühafizə vətəni mühafizə ilə mümkündür. Ölkəmizdə dövlət müstəqilliyini və demokratiyanı inkişaf etdirmək, daha da möhkəmləndirmək üçün milli və bəşəri dəyərlərə istinad edən ideoloji konsepsiya yaranır və gənc nəslin tərbiyəsi bu zəmində təşkil edilir.

Respublikamızın hər bir vətəndaşının keyfiyyətli təhsil almasının təmin edilməsi və keyfiyyətin yüksəldilməsi üçün şəraitin yaradılması dövlətin təhsil siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biridir. Hazırda təhsilin məzmununun və təlimin təşkilinə dair tələblərin yenilənməsi və müasirləşdirilməsi istiqamətində ciddi işlər həyata keçirilir.

Prioritet yanaşmalar – sistemli, mədəni, aksioloji və s. tələblər nəzərə alınmaqla innovativ məktəbəqədər təhsilin müxtəlif modellərinin tətbiqinə yanaşmaları genişləndirməyə imkan

verir və uşaqlarla təlim-tərbiyə işinin təşkilində yeniliklərin tətbiqini daha da genişləndirir.

Cəmiyyətimizdə baş verən müasir proseslər (siyasi, iqtisadi, hüquqi və s.), yeni sosial-iqtisadi həyat şəraitinə keçid məktəbəqədər təhsil sisteminə baxışı, insan münasibətləri sistemində uşaqlıq dövrünün vəziyyətini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmişdir.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2013-cü il 24 oktyabr tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda birinci strateji istiqamət səriştəyə əsaslanan şəxsiyyətyönlü təhsil məzmununun yaradılmasına yönəlmişdir. Sərəncamın başlıca məqsədi müasir və innovativ təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi üçün geniş imkanlar açmaqla, onun iqtisadi inkişafın mühüm amilinə çevrilməsini təmin etməkdir [1].

Azərbaycan təhsil sistemi dünya təhsil sisteminə intensiv surətdə inteqrasiya edir və bu, hər şeydən əvvəl, təhsilin məzmununun dünya standartlarına uyğunlaşdırılmasında, təhsilin məzmununun elm və texnikanın tərəqqisinə müvafiq qurulmasında, pedaqoji prosesdə müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə olunmasında özünü göstərir. Təhsil prosesinə yaradıcı münasibət, yeni pedaqoji təfəkkürün formalaşmasına, müasir tələblərə cavab verən mütərəqqi metodların yaradılmasına şərait yaradır. Təhsil sistemi açıq bloklar sisteminə daxil olduğundan Azərbaycan Respublikası öz təhsil sisteminin inkişaf prioritetlərini dünyada gedən proseslərə inteqrasiya olunmaqla müəyyənləşdirir. İnteqrasiya prosesi – respublikamızda aparılan təhsil islahatlarının ana xəttini təşkil edir.

Təhsildə yeni yanaşmanın mahiyyəti ondan ibarətdir ki, təlim uşaqların yaddaşının təkə yeni elmi biliklərlə zənginləşdirilməsinə deyil, təfəkkürün, şəxsi keyfiyyət və qabiliyyətlərin inkişaf etdirilməsinə, həyat üçün zəruri olan bacarıqların qazanılmasına yönəldilməlidir. Uşaqyönlüyə, nəticəyönlüyə, şəxsiyyətyönlüyə, tələbyönlüyə əsaslanmalıdır. Ənənəvi təhsil biliyə yönəlmişdisə, indi səriştəlilik əsas məqsəd kimi qarşıda durur. Yüksək intellektual hazırlığa malik olan, qazandığı biliklərdən istifadə etməyi bacaran, milli-mənəvi və ümumbəşəri dəyərlərə yiyələnmiş, fəal, şüurlu, məsuliyyətli, rəqabətə dözümlü, konstruktiv şəxsiyyətin yetişdirilməsi müasir təhsilimizin əsas mahiyyət və məqsədini təşkil edir.

Məktəbəqədər təhsilə yeni yanaşmaları üzə çıxaran konsepsiyaların yaradılması məktəbəqədər pedaqogikanın elm kimi formalaşması və inkişafını əhəmiyyətli dərəcədə daha da zənginləşdirir, məktəbəqədər yaş dövründə uşaqların inkişaf imkanları haqqında fikirləri genişləndirir, həmçinin pedaqoji işin səmərəli tərəfi, yalnız təlim və tərbiyəni deyil, həm də məktəbəqədər yaşlı uşaqların təhsilini əhatə edir.

Hazırda məktəbəqədər təhsilin müasir sistemi dinamizm prinsipləri üzərində qurulur, müxtəlif iş formaları, cəmiyyətin və şəxsiyyətin tələblərinin nəzərə alınması, uşaqlar üçün müasir tələblərə uyğun təlim-tərbiyə müəssisələrinin yaradılması ilə səciyyələnir.

Başlıca pedaqoji kateqoriyalardan biri də təlimdir. Əsas pedaqoji anlayışlardan biri olan təlim məlum olduğu kimi iki tərəfli pedaqoji prosesdir. Başqa sözlə desək, təlim öyrədənle öyrənənin qarşılıqlı fəaliyyətidir. Bu fəaliyyət prosesi məktəbəqədər təhsil müəssisələrində də cərəyan edir.

Biliklərə yiyələnərkən uşaqlar yalnız onun məzmununu mənimsəmir, həm də öz idraki imkanlarını, maraq və meylini inkişaf etdirirlər. Fikirləşməyi, axtarmağı, yaratmağı öyrənirlər. Bu baxımdan tədris fəaliyyəti şəxsiyyətin formalaşmasının ən mühüm mənbəyidir. Hazırda yeni qurulan təhsildə idraki inkişafın parametrlərini nəzərə almaq, ona imkan və şərait yaratmaq əsas amil hesab edilir. Təhsili bilavasitə inkişafyönlü bir proses kimi stimullaşdırmaq əsas vəzifəyə çevrilir.

"Təlim – müəllim və şagirdlərin xüsusi təşkil olunmuş prosesdə məqsədli və idarəolunan qarşılıqlı fəaliyyətidir"[5].

Təlim prosesində uşaqların bilik və bacarıq əldə etmələri nə qədər önəmlidirsə, onların bir şəxsiyyət kimi formalaşdırılması da bir o qədər əhəmiyyətlidir. Təlimin qarşısında duran vəzifənin müvəffəqiyyətlə həll edilməsi üçün birinci növbədə o inkişafetdirici olmalıdır. İnkişafetdirmə uşağın ümumi intellekt səviyyəsinin formalaşması ilə bağlıdır. İnkişafetdirici təlim yalnız o halda produktiv təfəkkürün inkişafını təmin edir ki, öyrənənin bütün idrak prosesləri aktiv fəaliyyətə cəlb edilsin. İnkişafetdirici təlim yalnız güclü və orta səviyyəli uşaqların deyil, zəiflərin də yaradıcılıq potensialını nəzərə cərpacaq dərəcədə artırır [4].

Məlumdur ki, şəxsi səy və müstəqil axtarıcılıq qabiliyyəti olmadan insanın inkişafı mümkün deyil. İnkişaf müxtəlif fəaliyyət növlərində aktiv surətdə iştirak etməklə, bacarıq və qabiliyyətlərə yiyələnmək prosesində baş verir.

B.B. Zankovski yazırdı: “Uşaq şəxsiyyət olmağa o vaxt başlayır ki, o, öz-özünü dərk edir, yavaş-yavaş inkişaf edir və ətrafdakı hər şeyi özündə toplayır. Elə bir zaman gəlir ki, uşaq özünü digərlərindən ayırmağı öyrənir və nəinki başqaları üçün, eləcə də özü üçün şəxsiyyət olmağa başlayır” [7].

İnkişaf da pedaqogikanın əsas kateqoriyalarından biridir. İnkişaf daxili və xarici ziddiyyətlərin mübarizəsi nəticəsində şəxsiyyətin fiziki, əqli və mənəvi imkanlarının kəmiyyət və keyfiyyət dəyişməsi (irəliləməsi) prosesidir. Qeyd etmək lazımdır ki, ziddiyyətlər özlüyündə inkişafı ləngidən amillərdəndir. İnkişafda özünü göstərən ziddiyyətlər yalnız dəf edildiyi, aradan qaldırıldığı təqdirdə hərəkətverici qüvvəyə çevrilir.

İnkişafın təbiət və cəmiyyətdə baş verdiyini, tərəqqi ilə səciyyələndiyini göstərən R.N.Mursaqulova, N.M. Rüstəmov qeyd edirlər ki, “İnkişaf dedikdə, fiziki, psixi və sosial inkişaf nəzərdə tutulur. İnkişaf uşaqlarda anadan olduğu gündən əmələ gələn kəmiyyət və keyfiyyət dəyişiklikləridir” [6].

Hazırda təhsil sisteminin qarşısına qoyulmuş əsas vəzifə təhsilin dünyəvilik, sivillik, ümumbəşəri mövqedən yeniləşdirilməsi və uşaq şəxsiyyətinin formalaşdırılmasıdır. Çünki cəmiyyət üçün tək cə savadlı, bilikli insanlar deyil, zəngin mənəvi keyfiyyətlərə malik şəxsiyyətlər yetişdirilməlidir.

Məktəbəqədər dövrdə uşağa biliklərin öyrədilməsi və onlarda bacarıqların formalaş-

dırılması birdən-birə baş verən proses deyil. Bu, uzun tarixi təcrübənin nəticəsidir. Onun inkişafının hər bir sonrakı mərhələsi keçmişin ideyalarının tənqidi şəkildə mənimsənilməsinə nəzərdə tutur. Lakin tarixə nəzər salsaq görürük ki, heç də bütün dövrlər məktəbəqədər pedaqogika nəzəriyyəsi üçün eyni dərəcədə səmərəli olmayıb. Məktəbəqədər təhsilin bütün aspektləri, onun məzmunu, forma və metodları hər dövrün tələblərinə uyğun nəzərdən keçirilmişdir. Bütün dövrlərdə uşağın passivliyini və pedaqoji ləqeydliyini istisna edən, onun fəallığını və təşəbbüskarlığını stimullaşdıran yeni təhsil sistemləri yaradılmışdır. Bəzi qabaqcıl məktəbəqədər təhsil müəssisələrində çalışan tərbiyəçi-müəllimlər pedaqoji prosesi uşaqların ümumi inkişafı üçün şərait təmin edəcək şəkildə qurmağa cəhd etmişlər. Hər dövrdə pedaqog və psixoloqlar məktəbəqədər yaşlı uşağın inkişafında, onun şəxsiyyət kimi formalaşmasında tərbiyə və təlimin təsiri ilə bağlı tədqiqatlar aparmış və təkliflər irəli sürmüşlər ki, bunun əsasında məktəbəqədər pedaqogika nəzəriyyəsi inkişaf etmişdir.

Problemin aktuallığı. Məktəbəqədər pedaqogikanın inkişafı uşaqların təlim və tərbiyəsi üçün yeni texnologiyaların, müasir həyat şəraiti üçün məqbul olan və məktəbəqədər təhsil təcrübəsini zənginləşdirən bilən konsepsiyaların daha da inkişaf etdirilməsi zərurətini tələb edir.

Problemin elmi yeniliyi. Məktəbəqədər təhsilə yeni yanaşmaları üzə çıxaran konsepsiyaların yaradılması məktəbəqədər pedaqogikanın elm kimi formalaşması və inkişafını əhəmiyyətli dərəcədə daha da zənginləşdirir.

Problemin praktik əhəmiyyəti və tətbiqi. Məqalədən məktəbəqədər təhsil müəssisələrində çalışan mütəxəssislər faydalana bilər.

Ədəbiyyat:

1. Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası. // “Azərbaycan müəllimi”, 2013. 25 oktyabr, № 41
2. Qasımov, L.N. Pedaqogika: Mühazirə kursu. / L.N. Qasımov, R.M. Mahmudova. - Bakı: BDU-nun nəşri, -2003. -535 s.
3. Kazımov, N. Məktəb pedaqogikası. Dərslik. / N. Kazımov. -Bakı:2011, -458 s.
4. Baxışova, Ş.A. Məktəbəqədər təhsil: konseptual problemlər. Monoqrafiya. / Ş.A. Baxışova. -Bakı: Elm və təhsil. -2015. -306 s.
5. Paşayev, Ə. Pedaqogika. / Ə. Paşayev, F. Rüstəmov. -Bakı: Çarşıoğlu, -2002. s. 18.
6. Mursaqulova, R.N. Məktəbəqədər pedaqogika: Dərslik. / R.N. Mursaqulova N.M. Rüstəmov. -Bakı: ADPU nəşriyyatı, -2012. -163 s.
7. Занковский, Б.Б. “Психология детства”. / Б.Б. Занковский. -М.: Наука, -1996.

E-mail: *sharafat_baxishova1960@mail.ru*
Redaksiyaya daxil olub: 23.02.2024